

3. Porazdelitve preživetja

1. Za podani funkciji preživetja s_1 in s_2 , $s_1, s_2 : [0, \infty) \rightarrow \mathbb{R}$ za vsak $x \geq 0$ izračunajte $F_X(x)$, $p_X(x)$ in $\mu(x)$ ter pokažite, da lahko služita kot funkciji preživetja.

a) $s_1 = e^{-x}$,

b) $s_2 = e^{-\frac{x^2}{4}}$.

2. Dana je porazdelitvena funkcija $F_X : [0, \infty) \rightarrow \mathbb{R}$, $F_X(x) = 1 - \frac{1}{1+x}$. Pokažite, da lahko F_X služi kot porazdelitvena funkcija ter za vsak $x \geq 0$ izračunajte $s(x)$, $p_X(x)$ in $\mu(x)$.

3. Dana je funkcija jakosti smrtnosti $\mu : [0, \frac{\pi}{2}] \rightarrow \mathbb{R}$, $\mu(x) = \tan x$. Za vsak $x \in [0, \frac{\pi}{2}]$ izračunajte $s(x)$, $p_X(x)$ in $F_X(x)$.

4. Pokažite, da lahko vsaka od sledečih funkcij služi kot jakost smrtnosti v primeru, ko je $x \geq 0$ in zapišite predpis pripadajoče funkcije preživetja novorojene osebe.

a) $\mu(x) = Bc^x$ $B > 0, c > 1$

b) $\mu(x) = kx^n$ $n > 0, k > 0$

c) $\mu(x) = a(b+x)^{-1}$ $a > 0, b > 0$

5. Zakaj sledeče funkcije ne morejo služiti kot funkcije, ki jih predstavlja simbol?

a) $\mu(x) = (1+x)^{-3}$ $x \geq 0$

b) $s(x) = 1 - \frac{22x}{12} + \frac{11x^2}{8} - \frac{7x^3}{24}$ $0 \leq x \leq 3$

c) $p(x) = x^{n-1}e^{-\frac{x}{2}}$ $x \geq 0, n \geq 1$

6. Dana je gostota verjetnosti naključne spremenljivke X , $p_X(x) = \beta^2 x e^{-\beta x}$, $x \geq 0$. Pokažite, da je pripadajoča funkcija preživetja novorojene osebe enaka $s(x) = (1 + \beta x)e^{-\beta x}$. Izračunajte tudi jakost smrtnosti.

7. Dana je funkcija preživetja novorojene osebe $s : [0, 100] \rightarrow \mathbb{R}$, $s(x) = 1 - \frac{x}{100}$. Za vsak $x \in [0, 100]$ izračunajte:

a) $\mu(x)$,

b) $F_X(x)$,

c) $p_X(x)$,

d) $P(10 \leq X \leq 40)$,

e) funkcijo preživetja, jakost smrtnosti in gostoto naključne spremenljivke T_{40} , ki predstavlja bodočo življenjsko dobo osebe stare 40 let.

8. Dana je funkcija preživetja novorojene osebe $s : [0, 100] \rightarrow \mathbb{R}$, $s(x) = \left(1 - \frac{x}{100}\right)^{\frac{1}{2}}$. Izračunajte:
- a) ${}_{17}p_{19}$ b) ${}_{15}q_{36}$ c) ${}_{15|13}q_{36}$ d) $\mu(36)$ e) $E[T_{36}]$
9. Naj bo jakost smrtnosti $\mu(x) = 0,001$ za $20 \leq x \leq 25$. Izračunajte verjetnost ${}_{2|2}q_{20}$.
10. Naj bo verjetnost, da oseba stara x let preživi še naslednjih t let enaka ${}_t p_x = \frac{100-x-t}{100-x}$ za $0 \leq x \leq 100$ in $0 \leq t \leq 100 - x$. Izračunajte verjetnost, da bo novorojena oseba umrla v starosti 45 let, pri pogoju, da je dočakala 45 let.
11. Dana je funkcija jakosti smrtnosti osebe stare x let s predpisom $\mu_x(t) = \frac{1}{85-t} + \frac{3}{105-t}$ za $0 \leq t \leq 85$. Izračunajte verjetnost, da bo oseba stara x let preživela še naslednjih 20 let.
12. Naj bo jakost smrtnosti novorojene osebe $\mu(x) = kx$, $x > 0$, $k > 0$ ter ${}_{10}p_{35} = 0,81$. Izračunajte ${}_{20}p_{40}$.
13. Če je čas preživetja 10 oseb moškega spola paroma neodvisen in je funkcija preživetja definirana s tablico smrtnosti ZDA, 2014. Poiščite gostoto verjetnosti, pričakovano vrednost in disperzijo naključne spremenljivke $\mathcal{L}_{65}$, ki šteje preživеле osebe moškega spola v starosti 65 let.
14. Naj bo v začetni populaciji 9 ljudi ter naj bo njihova funkcija preživetja enaka $s(x) = 1 - \frac{x}{12}$, $0 \leq x \leq 12$. Za naključne spremenljivke ${}_3\mathcal{D}_{3i}$, $i \in \{0, 1, 2, 3\}$ izračunajte njihovo pričakovano vrednost in disperzijo, če je čas preživetja oseb paroma neodvisen.
15. S pomočjo tablice smrtnost za ženske ZDA, 2014
- a) primerjajte vrednosti ${}_5q_0$, ${}_5q_5$ in ${}_5q_{10}$,
- b) izračunajte verjetnost, da ženska stara 25 let umre v starosti med 80. in 85. letom,
- c) izračunajte verjetnost, da ženska stara 46 let umre v starosti med 70. in 80. letom.
16. Bodoča življenjska doba T_x ima porazdelitveno funkcijo $F_{T_x} : [0, 100] \rightarrow \mathbb{R}$ podano s predpisom

$$F_{T_x}(t) = \begin{cases} \frac{t}{100-x} & ; 0 < t < 100 - x \\ 1 & ; t > 100 - x \end{cases}$$

Izračunajte:

- a) $\check{e}_x$ b) $D(T_x)$ c) me_x

17. Naj bo $T^*(x)$ naključna spremenljivka za katero velja

$$T^*(x) = \begin{cases} T(x) & ; \quad 0 \leq T(x) \leq n \\ n & ; \quad T(x) > n \end{cases}$$

in označimo $E[T^*(x)]$ z $\dot{e}_{x:\overline{n}|}$. Pokažite, da velja

a) $\dot{e}_{x:\overline{n}|} = \int_0^n t p_x dt,$

b) $D(T^*(x)) = 2 \int_0^n t p_x dt - \dot{e}_{x:\overline{n}|}^2.$